

Nr 30

**Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag ur kyrkofonden;
given Stockholms slott den 25 februari 1972.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF ADOLF

ALVA MYRDAL

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att kostnaderna för vissa avslutade utredningar på det kyrkliga området skall stanna slutligt på kyrkofonden. För anlåtande av biträde inom utbildningsdepartementet vid handläggningen av kyrkliga ärenden begärs oförändrat belopp. Vidare föreslås uppräkningsbidragen till sjömanspräster, av bidragen till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet och till Lutherska världsförbundets svenska sektion samt av anslaget ur kyrkofonden till extra utgifter. Förslag läggs fram om ett årligt bidrag på 10 000 kr. till sammanställning av en riksomfattande kyrkostatistik. Slutligen berörs vissa frågor i anslutning till de nya lagarna om förvaltning av kyrklig jord och om kyrkliga kostnader.

Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 25 februari 1972.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Statsrådet Myrdal anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågor om *vissa anslag ur kyrkofonden* och anför.

1. Kostnaderna för vissa avslutade utredningar

Statskontoret har anmält, att vissa belopp har utgått förskottsvis från kyrkofonden för bestridande av kostnaderna för ett antal utredningar på det kyrkliga området, vilka har avslutat sin verksamhet under år 1970 eller tidigare. De utredningar som avses och de utbetalade beloppen framgår av följande sammanställning.

Sakkunnig för översyn av kyrkomusikerstadgan	17 957: 99
Sakkunnig för utredningen om de nationella kyrkoförsamlingarna	13 499: 95
Sakkunniga för översyn av väckelsetidens melodier till i psalmboken upptagna sånger	7 368: 45
Utredning rörande Skeppsholms församling i Stockholm m. m.	59 491: 25
1960 års ecklesiastika boställsutredning	351 611: 10
Sakkunniga för översyn av den till evangelieboken hörande »En liten bönbok»	18 715: 30
Sakkunniga för utarbetande av förslag till en textserie ur Gamla testamentet för högmässopredikningar	10 442: 79
1963 års bibelkommitté	303 339: 70
Sakkunniga för utarbetande av förslag till en ny finskspråkig psalmbok	20 832: 80
Utredningen rörande förbättrad konfirmationsundervisning m. m.	17 757: 90
Sakkunniga för revision av En liten bönbok	27 334: 02
Sakkunniga för översyn av föreliggande förslag till predikotexter ur Gamla testamentet för kyrkoårets sön- och helgdagar	1 885: 25

Kammarkollegiet hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att kostnaderna för dessa utredningar skall stanna slutligt på kyrkofonden.

Föredraganden

De angivna utredningarna är enligt min mening alla av den art att kostnaderna för dem bör betalas av kyrkofondsmedel. Jag förordar därför, att kostnaderna för utredningarna skall stanna slutligt på kyrkofonden.

2. Anslag till anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden

Med stöd av 12 § 3 lagen (1970: 940) om kyrkliga kostnader utgår ur kyrkofonden anslag enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens bestämmande för anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom vederbörande statsdepartement. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 80 000 kr. För nästa budgetår räknar jag med ett lika stort medelsbehov och förordar därför, att ett oförändrat anslag av 80 000 kr. anvisas för ändamålet.

3. Avlöningsbidrag till sjömanspräster

Ur kyrkofonden utgår f. n. till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse 19 bidrag om vardera 32 150 kr. årligen för avlöande av präster som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet. Ett av dessa lönebidrag tillkom år 1962 och avsåg sjömanspastorn i Hamburg, som tidigare hade avlönats av Evangeliska fosterlandsstiftelsen (mot. 1962: I: 545 och II: 659, 3LU 1962: 17, rskr 1962: 204).

Sjömansvårdsstyrelsen anhåller om ytterligare ett kyrkofondsbidrag för att kunna tillmötesgå ett önskemål av Evangeliska fosterlandsstiftelsen att styrelsen den 1 juli 1972 skall överta ansvaret för avlöande av stiftelsens sjömanspräst i Liverpool. Stiftelsen har nämligen fått svårigheter att med egna medel fortsätta den sjömansvårdande verksamhet som stiftelsen har bedrivit där sedan år 1870. Vidare anhåller styrelsen att varje lönebidrag räknas upp med 5 525 kr. Denna ökning skulle utgöra ersättning dels för allmänna lönehöjningar, dels för en generell uppräknings av bidraget med belopp motsvarande en lönegrad. Som skäl för sistnämnda yrkande anger styrelsen att den vid löneförhandlingar bifallit Svenska prästförbundets begäran att sjömanspräst i lönehänseende skall jämföras med komminister. Slutligen anhåller styrelsen om retroaktivt tillägg för tiden den 13 mars 1971—den 30 juni 1972 med 4 832 kr. för var och en av de präster för vilka bidrag under motsvarande tid har utgått ur kyrkofonden. Styrelsen uppger att den under år 1970 på 37 platser utomlands haft 83 personer anställda, varav 28 sjömanspräster.

Kammarkollegiet erinrar om att kollegiet tidigare uttalat principiella betänkligheter mot att kyrkofondsmedel används till avlöande av sjömanspräster anställda i Evangeliska fosterlandsstiftelsens tjänst. När sjömansvårdsstyrelsen genom beslut av 1962 års riksdag erhöll ett avlöningsbidrag avsett för stiftelsens sjömanspräst i Hamburg, hade emellertid den anordningen vidtagits att styrelsen enligt överenskommelse med stiftelsen skulle anställa och avlöna denna präst medan stiftelsen skulle svara för driften och den löpande verksamheten i övrigt. Om motsvarande arrangemang tillämpas beträffande verksamheten i Liver-

pool, bör det enligt kollegiet inte möta hinder från principiell synpunkt att låta avlöningsbidrag utgå ur kyrkofonden. Kollegiet har vidare inhämtat att frekvensen av svenska och skandinaviska fartyg som anlöper Liverpools hamn är betydande och väl torde motsvara vad som brukar utgöra en förutsättning för att en sjömanspräst stationeras på platsen. Kollegiet tillstyrker därför att ytterligare ett avlöningsbidrag utgår.

Vad angår frågan om uppräknig av lönebidragen erinrar kollegiet om att dessa inte fastställts till belopp efter någon viss lönegrad eller löneklass eller i lönehänseende anknutits till någon särskild grupp befattningshavare. Beloppen avser bara att vara bidrag till sjömansvårdsstyrelsens kostnader för avlöning av sjömanspräster och har närmast karaktär av ett slags garanterad minimilön. Den omständigheten att styrelsen anser att sjömanspräst i lönehänseende skall likställas med komminister kan alltså inte motivera höjning av bidragsbeloppen. Kollegiet kan därför inte tillstyrka någon uppräknig i detta hänseende men har inget att erinra mot en ökning av bidragen motsvarande de allmänna lönehöjningarna. Kollegiet föreslår att bidragen höjs med i avrundat tal 2 850 kr., varvid lönetilläggen för åren 1971 och 1972 beaktats. Med hänsyn till att retroaktiva tillägg utgått tidigare vill kollegiet heller inte motsätta sig att sådant tillägg utgår också nu, dock endast i den utsträckning som svarar mot kollegiets ställningstagande till frågan om lönebidragens höjning. Kollegiet föreslår att retroaktiva tillägg utgår med 2 000 kr. för varje avlöningsbidrag.

Föredraganden

Visserligen har det, som kammarkollegiet påpekar, förekommit tidigare att bidrag ur kyrkofonden utgått till avlönande av en i Evangeliska fosterlandsstiftelsens tjänst anställd sjömanspräst, under villkor att ansvaret för hans anställning övertagits av sjömansvårdsstyrelsen. Det nu begärda bidraget måste emellertid vägas mot övriga anspråk på bidrag ur fonden. Vid avvägningen av föreliggande framställningar om anslag ur fonden har jag inte funnit mig böra tillstyrka någon ökning av antalet avlöningsbidrag till sjömanspräster. Framställningen om bidrag till en sjömanspräst i Liverpool torde därför inte böra föranleda någon åtgärd.

Däremot bör liksom tidigare de redan utgående avlöningsbidragen höjas med hänsyn till de allmänna lönehöjningar som har ägt rum. I likhet med kammarkollegiet kan jag dock inte tillstyrka höjning av bidragen med belopp motsvarande viss lönegradsuppflyttning. I avrundat tal bör varje bidrag den 1 juli 1972 höjas med 2 850 kr. till 35 000 kr. Vidare förordar jag, att retroaktivt tillägg till varje bidrag får utgå med 2 000 kr., dvs. med ett sammanlagt belopp av 38 000 kr.

4. Bidrag till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet

För innevarande budgetår har anvisats ett anslag av högst 100 000 kr. ur kyrkofonden som bidrag till bestridande av kostnaderna för den kyrkomusikaliska linjen vid Sköndalsinstitutet.

Direktionen för Svenska diakonsällskapet anhåller, att anslaget till utbildningen budgetåret 1972/73 höjs till 162 040 kr., vilket belopp motsvarar de beräknade kostnaderna för avlöningar åt lärare efter avdrag av elevavgifter. Kostnaderna för lokaler, undervisningsmateriel m. m. avses diakonsällskapet skola betala.

Kammarkollegiet erinrar om att anslag till förevarande ändamål har utgått ur kyrkofonden alltsedan budgetåret 1961/62. Då utgjorde bidraget 50 000 kr., vilket motsvarade ca 52 % av lärarkostnaderna. Därefter har bidraget ökat undan för undan. Anslaget för innevarande år motsvarar ca 61 % av de beräknade lönekostnaderna. Kollegiet kan inte tillstyrka det begärda högre anslaget men anser att det finns skäl för en höjning av bidraget i proportion till beräknade kostnadsstegringar, förslagsvis med 4 000 kr.

Föredraganden

Inom svenska kyrkan råder f. n. en besvärande brist på sökande till framför allt de lägre kyrkomusikertjänsterna. Utbildningen av kyrkokantorer vid Sköndalsinstitutet bidrar i dagens läge till att avhjälpa denna bristsituation. Jag förordar att bidraget till institutets kyrkomusikaliska linje för nästa budgetår höjs med 25 000 kr. till högst 125 000 kr.

5. Bidrag till Lutherska världsförbundets svenska sektion

Sedan budgetåret 1954/55 utgår ett årligt bidrag ur kyrkofonden till Lutherska världsförbundets svenska sektion för bestridande av dess medlemsavgift till världsförbundet. Bidraget utgår fr. o. m. budgetåret 1970/71 med 60 000 kr. (prop. 1970: 36, 3LU 1970: 37, rskr 1970: 190).

Lutherska världsförbundets svenska sektion anhåller om höjning av bidraget till 155 000 kr. Till stöd för ansökningsåberopas att medlemsavgiften de senaste åren har höjts avsevärt, så att den för år 1971 bestämts till 41 900 dollar — omkring 210 000 kr. — och för år 1972 till 44 000 dollar — omkring 220 000 kr. Sektionen har mycket stora svårigheter att skaffa medel till denna typ av utgifter.

Kammarkollegiet anför — under hänvisning till de i prop. 1962: 42 s. 15 angivna grunderna för bidragets bestämmande — att det inte synes vara något att erinra mot den nu begärda höjningen av bidraget.

Föredraganden

Det nu utgående bidraget på 60 000 kr. angavs vid sin tillkomst komma att täcka ca 30 % av medlemsavgiften. Bidraget skulle då nå upp till samma procentuella nivå som efter den närmast föregående höjningen år 1965. Ett bifall till den nu gjorda framställningen skulle innebära att bidraget uppgår till ca två tredjedelar av medlemsavgiften. En så stor höjning är jag inte beredd att tillstyrka nu. Jag stannar för att föreslå en ökning med 40 000 kr. Därmed skulle bidraget täcka bortåt hälften av medlemsavgiften. Jag förordar således, att det årliga bidraget till Lutherska världsförbundets svenska sektion fr. o. m. nästa budgetår får utgå med 100 000 kr.

6. Bidrag till årlig kyrkostatistik

Ärkebiskopen anholder om ett årligt anslag av 10 000 kr. som bidrag till bestridande av kostnaderna för sammanställning av kyrkostatistik för hela riket. Han erinrar om att svenska kyrkans centralråd för evangelisation och församlingsarbete (före år 1966 benämnt svenska kyrkans diakonistyrelse) sedan år 1952 bearbetat statistiska uppgifter från kyrkoförsamlingarna i samband med prästmöten. Sådana hålls i varje stift vart sjätte år. Genom denna statistik har man haft möjlighet att studera trender inom de olika stiftet i fråga om kyrkobesök, dop, konfirmation, vigslar, jordfästningar, kollekter m. m. Prästmöten förekommer emellertid inte samma år inom alla stift. Någon för hela riket gemensam kyrkostatistik, som grundar sig på uppgifter från samma år, har ej funnits tidigare. År 1969 beslöt biskopsmötet att en sådan statistik skulle finnas tillgänglig varje år. Uppgifterna skulle insamlas av domkapitlen och därefter databehandlas och sammanställas genom centralrådets försorg. År 1971 gjordes, efter bearbetning av uppgifter insamlade under år 1970, sådana sammanställningar dels för hela riket, dels för varje församling, kontrakt och stift. Kostnaden härför uppgick till 11 052 kr. och fördelades mellan stiftet. Enligt biskopsmötet är det synnerligen väsentligt att man varje år kan få den överblick över förhållanden inom församling, stift och totalt inom landet som en sammanställd årlig statistik erbjuder. Den utgör en viktig grundval för bedömning av effekten av kyrkligt arbete, behov av organisatoriska förändringar, antal prästjänster osv. Kostnaden för varje stift är visserligen ringa men domkapitlen har inga medel för att bestrida den. Ärkebiskopen anser att medel för ändamålet bör anvisas ur kyrkofonden.

Kammarkollegiet har inte något att erinra mot bifall till framställningen. En för hela riket gemensam årlig kyrkostatistik bör enligt kollegiets mening inte bara utgöra ett viktigt underlag för planeringsarbetet inom kyrkan utan också vara av betydelse i andra sammanhang.

Statistiska centralbyrån anser att den föreslagna statistiken bör vara av visst allmänt intresse och har därför heller inget att erinra. Centralbyrån framhåller dock att den inte gjort någon bedömning av kyrkostatistikens uppbyggnad, insamling och redovisning.

Föredraganden

En årlig sammanställning av kyrkostatistik, som omfattar hela riket, måste vara av stort värde för arbetet inom kyrkan och har otvivelaktigt också stort allmänt intresse. Jag förordar därför, att ett årligt bidrag på högst 10 000 kr. får utgå för ändamålet fr. o. m. nästa budgetår.

7. Anslaget ur kyrkofonden till extra utgifter

Enligt 12 § 5 lagen om kyrkliga kostnader utgår ur kyrkofonden anslag till extra utgifter med ett av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämt belopp för år. Beloppet får efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas till kyrkliga ändamål. Anslaget, som för det kyrkliga området motsvarar anslagen till extra utgifter under riksstatens särskilda huvudtitlar, är uppfört med 135 000 kr.

På grund av ökat medelsbehov och höjda kostnader fordras en uppräkning av anslaget till extra utgifter och jag föreslår därför, att anslaget höjs med 15 000 kr. till 150 000 kr.

8. Övriga frågor om anslag ur kyrkofonden

Vissa kostnader för boställsnämnder

Särskilt tillkallad sakkunnig¹ har i betänkandet (Ds U 1971: 2) Boställsnämndernas tjänstgöringsområden m. m. lagt fram bl. a. två speciella förslag, vilkas genomförande kräver riksdagens medverkan. Det ena förslaget innebär att ersättare för boställsnämndsordförande skall beredas tillfälle att emellanåt närvara vid nämndens förrättningar jämte ordföranden och att han därvid skall få åtnjuta ersättning i form av dagarvode ur kyrkofonden. Syftet härmed anges vara att han skall förvärva den erfarenhet utan vilken han svårligen kan tjänstgöra vid förfall för ordföranden. Det andra förslaget går ut på att boställsnämndsordförandena skall bli berättigade till ersättning ur kyrkofonden för sina expenser. F. n. måste de själva stå för alla med uppdraget förenade utlägg för telefon, skrivhjälp, blanketter, kontraktsformulär, porton etc., vilket enligt den sakkunnige innebär betydande avbränningar på deras arvoden. Ordförandenas arvoden bör enligt förslag i betänkandet utgå dels med ett fast årsbelopp beräknat på grundval av fastighetsbeståndet inom resp. boställsdistrikt, dels med ett visst belopp per förrätt-

¹ Stiftssekreteraren Göran Göransson.

ningsdag. Ersättningen för omkostnaderna föreslås utgå i form av ett särskilt expensanslag som beräknas i relation till arbetsmängden i distriktet på så sätt att beloppet fastställs till viss — förslagsvis fem — procent av det fasta ordförandearvodet. Den sakkunnige uppskattar årskostnaden för expensanslagen till ca 12 500 kr., vilket utgör i genomsnitt 220 kr. per ordförande.

Över betänkandet i nu angivna delar har yttranden avgetts av kammarkollegiet, statskontoret, riksrevisionsverket, länsstyrelserna i Östergötlands, Gotlands, Skaraborgs och Norrbottens län, samtliga stiftsnämnder, ett tjugotal boställsnämndsordförande samt Boställsnämndsordförandenas riksförbund.

Remissinstanserna godtar över lag den sakkunniges båda förslag i princip. I ett stort antal yttranden hävdas dock, bl. a. under hänvisning till de höga porto- och telefonkostnaderna, att ett expensanslag beräknat enligt den föreslagna femprocentregeln blir otillräckligt. Olika uppfattningar om hur anslaget bör beräknas framförs därvid.

Föredraganden

Boställsnämnderna har i samband med de nyligen genomförda reformerna i fråga om förvaltningen av kyrklig jord fått nya, viktiga arbetsuppgifter. I flera fall har också större boställsdistrikt tillskapats. Förslaget att låta boställsnämndsordförandenas ersättare i utbildningssyfte deltaga i nämndernas sammanträden och förrättningar, även då de inte tjänstgör som ordförande, finner jag därför vara välbetänkt. Ersättaren bör därvid, när han enligt ordförandens bestämmande kallas att deltaga i sammanträde eller förrättning, få uppbära arvode samt resekostnadsersättning och traktamente enligt allmänna resereglementet. Kostnaderna härför — vilka torde kunna uppskattas till omkring 25 000 kr. för år — bör falla på kyrkofonden. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma arvodets storlek och att meddela de närmare föreskrifter som behövs.

Likaså måste det anses rimligt att boställsnämndsordförandena får ersättning för sina omkostnader. Om sättet för ersättningens bestämmande råder delade meningar. För egen del finner jag det mest ändamålsenligt att, som den sakkunnige föreslår, varje ordförande tilldelas ett särskilt expensanslag, vars storlek står i viss relation till hans årsarvode. Kungl. Maj:t har den 26 november 1971 med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1971: 33 s. 51, KrU 1971: 11, rskr 1971: 130) fattat beslut om arvoden ur kyrkofonden till ordförande och övriga ledamöter i boställsnämnderna. Beslutet, som avser treårsperioden 1972—1974, bygger på den sakkunniges förslag och innebär alltså bl. a. att till ordförandena skall utgå, förutom visst belopp för förrättningsdag, fasta årsarvoden med belopp som varierar efter den uppskattade arbetsmängden i de olika boställsdistrikten. Med hänsyn till vad remissinstanserna

anfört om storleken av expenskostnaderna förordar jag, att expensan-
slagen bestäms till ca 10 % av årsarvodena. Jag beräknar kostnaderna
härför till 25 000 kr. för år. Även dessa kostnader bör belasta kyrko-
fonden.

Jag vill vidare i detta sammanhang beröra vissa andra frågor om be-
stridande av kostnader ur kyrkofonden. Dessa frågor har samband
med de nya bestämmelserna i lagen (1970: 939) om förvaltning av kyrk-
lig jord och lagen (1970: 940) om kyrkliga kostnader, vilka lagar trädde
i kraft den 1 januari 1972.

Enligt 12 § 1 lagen om kyrkliga kostnader skall ur kyrkofonden be-
stridas sådan kostnad för avlöningsförmån till präst som Kungl. Maj:t
och riksdagen bestämmer. Enligt punkt 4 övergångsbestämmelserna
till nämnda lag skall beslut enligt äldre lag gälla även efter utgången
av år 1971, om inte annat följer av beslutets ordalydelse. Beslut om
vilka avlöningsförmåner som skall bestridas ur kyrkofonden fattades
av Kungl. Maj:t och riksdagen våren 1971 (prop. 1971: 33, KrU
1971: 11, rskr 1971: 130). I propositionen framhöll jag att det inte av-
sågs att någon ändring skulle ske i sak i vad gällde dittillsvarande för-
delning mellan pastoraten och kyrkofonden av kostnader för avlönings-
förmåner åt bl. a. präster. Jag angav olika slag av kostnader för vilka
kyrkofonden även fortsättningsvis borde svara. I vissa avseenden synes
emellertid ha uppstått tveksamhet om vilka kostnader som skall belasta
kyrkofonden på grund av den övergångsbestämmelse jag nyss nämnde
eller Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut våren 1971. Tveksamheten
avser sådana flyttningskostnadsersättningar och sjukvårdsförmåner som
utgår med stöd av gällande allmänna avlöningsavtal för statliga och vissa
andra tjänstemän (AST) samt sådan begravningshjälp enligt AST som
inte bestrids ur kyrkofonden enligt 12 § 2 lagen om kyrkliga kostnader.
Kostnader för nämnda flyttningskostnadsersättningar, sjukvårdsförmå-
ner och begravningshjälp har hittills belastat kyrkofonden. Detta har
skett med stöd av de grundläggande principer som antogs av statsmak-
terna åren 1951 och 1960 (prop. 1951: 156 s. 165, S1LU 1951: 2, rskr
1951: 321, prop. 1960: 101 s. 37, SU 1960: 118, rskr 1960: 294). Enligt
dessa principer skulle pastoratet ansvara för de huvudsakliga — månads-
vis eller eljest mera regelbundet utgående — avlöningsförmånerna åt
innehavare av eller långtidsvikarie på där inrättad tjänst, medan av-
löningskostnaderna i övrigt skulle bestridas ur kyrkofonden. Eftersom,
enligt vad jag förut har utvecklat, någon ändring inte är avsedd i för-
hållande till vad som har gällt före år 1972, bör kostnaderna för nämnda
flyttningskostnadsersättningar, sjukvårdsförmåner och begravningshjälp
alltjämt belasta kyrkofonden. En annan kostnad om vilken synes råda
tveksamhet avser ersättningar för resor som präst företar i tjänsten.
Utöver vad som följer av 1951 och 1960 års nyss angivna beslut har
enligt statsmakternas beslut (prop. 1952: 102, 3LU 1952: 16, rskr

1952: 193, prop. 1963: 130, SU 1963: 122, rskr 1963: 272) hittills i princip gällt att pastorat skall svara för kostnader för prästers resor i tjänsten inom pastoratet och kyrkofonden för resor som sträcker sig utanför pastoratet. Till sådana resor som på grund härav har fallit på kyrkofonden hör resor som kontraktsprost i denna sin egenskap företar för förrättning i annat pastorat än det, i vilket han uppehåller tjänst som församlingspräst. Inte heller i denna del bör någon förändring av kostnadsfördelningen ske. Jag vill emellertid i detta sammanhang peka på att osäkerhet också synes råda om vilka resor utom pastoratet som är att anse som tjänsteresor. Jag avser att låta utreda denna fråga inom departementet och därefter anmäla den för Kungl. Maj:t.

Enligt 12 § 3 lagen om kyrkliga kostnader skall ur kyrkofonden bestridas förvaltningskostnad enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens bestämmande för bl. a. stiftsnämnd och boställsnämnd. Jag vill i anledning därav erinra om dels det beslut om att vissa förvaltningskostnader skall utgå ur kyrkofonden, som Kungl. Maj:t och riksdagen fattade våren 1971 (prop. 1971: 33, KrU 1971: 11, rskr 1971: 130), dels vad jag har föreslagit i denna proposition i fråga om vissa kostnader vid boställsnämnderna, samt vidare anföra följande. Enligt 6 § andra stycket 3 lagen (1932: 404) om kyrkofond — vilken lag upphävdes i samband med att lagen om kyrkliga kostnader trädde i kraft den 1 januari 1972 — utgick ur fonden bidrag, som bestämdes av Kungl. Maj:t och riksdagen, till ersättande av anslag som riksdagen anvisat till avlöningar och övriga omkostnader för bl. a. stiftsnämndernas verksamhet. Beslut om detta bidrag har fattats varje år i samband med statsmakternas beslut om anslag på riksstaten till Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Förvaltningskostnader. Enligt det senaste beslutet (prop. 1971: 1 bil. 10 s. 133, KrU 1971: 2, rskr 1971: 53) utgår för budgetåret 1971/72 bidrag ur kyrkofonden som motsvarar statsverkets beräknade kostnader för stiftsnämnderna. Detta sker genom att kyrkofonden till staten erlägger ett belopp som motsvarar dels hälften av anslagen till andra domkapitel än domkapitlet i Stockholm i vad avser avlöning av kanslipersonalen, sjukvård, lokalkostnader och expenser, dels hela anslagsposten till stiftsnämnderna. I sistnämnda anslagspost ingår särskilda belopp för bl. a. avlöningar, sjukvård, reseersättningar, hyror för tjänstelokaler åt stiftsjägmästare i vissa stift, fortbildning och lönekostnadspålägg. Kyrkofondens betalningsskyldighet för här angivna utgifter anges med beräknat belopp. Den är således oberoende av hur stora de faktiska kostnaderna blir under budgetåret.

Med stöd av nyss nämnda punkt 4 övergångsbestämmelserna till lagen om kyrkliga kostnader gäller det beslut som fattades 1971 angående skyldighet för kyrkofonden att betala förvaltningskostnader för bl. a. stiftsnämnder även efter utgången av år 1971 utan hinder av att lagen om kyrkofond upphört att gälla. Emellertid innebär de nya be-

stämmelser om förvaltning av kyrklig jord, som trädde i kraft den 1 januari 1972, att stiftsnämnderna fått delvis förändrade uppgifter. Detta leder till att även andra slag av omkostnader kan uppkomma än som avses i 1971 års beslut. Hit hör bl. a. kostnaderna för tillsyn över förvaltning av kyrklig jord och för upprättande av plan enligt 14—16 §§ kungörelsen (1971: 860) om förvaltning av kyrklig jord. I övrigt innebär de nya bestämmelserna att vissa kostnader, såsom kostnad för tillstånd till vissa åtgärder, måste räknas som stiftsnämnds kostnad. Som närmare exempel härpå kan nämnas kostnad för utredning som stiftsnämnden har att vidtaga i ärende om köp eller försäljning av kyrklig jord. Dessa för stiftsnämnderna nya kostnader bör betalas direkt ur kyrkofonden. Det bör gälla med verkan från ingången av år 1972.

Till sådana kostnader som skall betalas av kyrkofonden bör däremot inte räknas utgifter för de uppgifter som ankommer på stiftsnämnd utslutande i dess egenskap av förvaltare av skog på löneboställen eller av prästlönefondsfastigheter. Hit hör — jämte kostnaderna för avverkning och skogsvårdande åtgärder — även kostnad för bl. a. utredning om hur skogen på viss fastighet bör utnyttjas för att ge bästa möjliga ekonomiska avkastning eller kostnad för rationalisering av skogsdriften. Nu nämnda kostnader skall enligt 21 § lagen om förvaltning av kyrklig jord betalas av pastoraten. Även stiftsnämnds kostnad för utredning i ärende om lån ur kyrkofonden skall betalas ur avkastningen av den fastighet som ansökningen avser (35 § kungörelsen, 1971: 861, om kyrkliga kostnader).

Enligt vad jag här anfört skall vissa av stiftsnämndens omkostnader betalas av pastoraten enligt 21 § lagen om förvaltning av kyrklig jord. Denna paragraf är tillämplig även på stiftsnämnds kostnader för avlöningsförmåner till personal vid stiftsnämnden. Det kan visa sig att viss del av det belopp som nu upptagits i sammanställningen i statsverkspropositionen för budgetåret 1971/72 (prop. 1971: 1 bil. 10 s. 134) vid anslagsposterna till avlöningar och lönekostnadspålägg under rubriken Stiftsnämnderna rätteligen skall betalas av pastoraten. Om så skulle ske i någon betydande omfattning — varom f. n. några säkra beräkningar inte kan göras — bör kyrkofonden i efterhand tillgodoföras det belopp som felaktigt beräknats falla på fonden. I denna fråga får jag återkomma till Kungl. Maj:t när slutliga uppgifter om lönekostnadernas fördelning på olika intressenter föreligger. Motsvarande gäller för budgetåret 1972/73.

Enligt lagen om förvaltning av kyrklig jord och kungörelsen om förvaltning av kyrklig jord har boställsnämnd att utöva uppsikt över pastorsats förvaltning av löneboställes jordbruk och av prästgård. Andra kostnader för denna uppsikt än kostnaden för arvoden åt boställsnämndsledamöterna, dvs. främst kostnader för ledamöternas resor och traktementen, har till utgången av år 1971 åvilat pastoraten. Av de nya från

årsskiftet 1971/72 gällande bestämmelserna om förvaltning av kyrklig jord får emellertid anses följa att sådana kostnader numera skall belasta statsverket eller kyrkofonden. Detsamma gäller rese- och trakamentskostnader som i övrigt kan uppstå vid boställsnämnds verksamhet, såsom vid fastställande av arrendevillkor. Samtliga de nu angivna förvaltningskostnaderna för boställsnämnderna bör enligt min mening med verkan från ingången av år 1972 utgå direkt ur kyrkofonden.

De nya bestämmelserna om kyrkliga kostnader och förvaltning av kyrklig jord medför att ett stort antal blanketter kommer att behövas. Kostnaderna för tryckning m. m. av sådana blanketter liksom av de blanketter enligt äldre bestämmelser som fortfarande behövs bör falla på kyrkofonden. Dock bör kostnader för sådana blanketter som hänför sig till förvaltningen av skog på löneboställen och prästlönefondsfastigheter betalas med medel ur skogsavkastningen.

9. Hemställan

Under åberopande av vad jag har anfört i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

dels besluta att

1) kostnaderna för de under punkt 1 angivna utredningarna skall stanna slutligt på kyrkofonden,

dels medge att ur kyrkofonden

2) för budgetåret 1972/73 utgår medel med högst 80 000 kr. för anlåtande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom vederbörande statsdepartement,

3) till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse utgår dels för tiden den 13 mars 1971—den 30 juni 1972 ytterligare avlöningsbidrag med sammanlagt 38 000 kr., dels fr. o. m. den 1 juli 1972 t. v. 19 bidrag om vardera 35 000 kr. för år till avlöning av präster som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet,

4) för budgetåret 1972/73 utgår bidrag till Svenska diakonsällskapet med högst 125 000 kr. till bestridande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet,

5) fr. o. m. den 1 juli 1972 t. v. utgår bidrag med 100 000 kr. för år till Lutherska världsförbundets svenska sektion,

6) fr. o. m. den 1 juli 1972 t. v. utgår bidrag med högst 10 000 kr. för år till bestridande av kostnader för sammanställning av en årlig riksomfattande kyrkostatistik,

7) fr. o. m. den 1 juli 1972 t. v. utgår anslag med 150 000 kr. för år till extra utgifter,

8) räknat fr. o. m. den 1 januari 1972 t. v. får bestridas kostnader för de ändamål och enligt de grunder som jag har angett under punkt 8.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnel Anderson

